

Luottolista.fi 2017

5. COMPLIANCE

**COMPLIANCEN YTIMESSÄ ON
ASIAKKAAN TUNTEMINEN**

ASIAKKAAN TUNTEMINEN ON COMPLIANCEN YDIN

Compliance-prosessi kiteytyy asiakkaan huolelliseen tunnistamiseen ja tuntemiseen sekä tehtyjen tarkistusten dokumentointiin ja raportointiin.

TEKSTI: Ville Kauppi

KUVA: Lehtikuva

Yrityksen compliance-prosessin laajuus ja vaativuus riippuvat monista seikoista, kuten toiminnan maantieteellisestä ja taloudellisesta laajuudesta. Monet vaaditut toimenpiteet perustuvat asiakkaan tunnistamiseen ja kattavaan tuntemiseen. Prosessi alkaa luonnollisesti siitä, että uusi asiakas (henkilö) tai yritysasiakkuuksissa yrityksen edustaja on tunnistettava ja todettava oikeutetuksi sopimuksia tekemään. Sen jälkeen alkaa moniportainen tarkistusten ketju, jolla var-

mistetaan, että useat eri seikat asiakkaasta selvitetään ja tarvittaessa raportoidaan eteenpäin. Tietyt asiat ja toimenpiteet on myös dokumentoitava mahdollista myöhempää seurantaa varten.

Tässä artikkelissa käydään lyhyesti läpi osa yritysten complianceen liittyvistä tarkistusvelvollisuuksista: miksi ja miten ne voidaan toteuttaa.

Kuka on tosiasiallinen edunsaaja?

Merkittävä osa compliance-velvoitteista perustuu lainsäädäntöön, esimerkiksi lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.

– Yrityksistä ja yhteisöistä pitää tunnistaa ns. tosiasiallinen edunsaaja eli yrityksen taustalla oleva henkilö, jolla on suoraan tai välillisesti yli 25 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksestä, kertoo kehitysjohtaja **Helena Kainulainen** Suo-

men Asiakastieto Oy:stä.

Lakiuudistukseen liittyy yrityksiä koskeva velvollisuus toimittaa tosiasiallisia edunsaajia koskevat tiedot kauppa- ja muihin rekistereihin. Esityksen mukaan tosiasiallisia edunsaajia koskevat tiedot pitäisi ilmoittaa edunsaajarekisteriin kesäkuun lopussa 2019. Asiakastieto tarjoaa kuitenkin asiakkailleen jo nyt palvelua, joka päättelee automaattisesti tosiasialliset edunsaajat kaikissa yhtiömuodoissa ja huomioi myös mahdolliset osanomistukset.

– Tosiasiallinen edunsaaja on monissa asiakas- ja kumppanuussuhteissa hyödyllinen, vaikkei yrityksen liiketoiminta olisikaan rahanpesulain piirissä. Mainetarkistuksen välttämiseksi todellisten taustavaihtajien selvittäminen on aina tarpeellista, Kainulainen toteaa.

Lisätietoa
Asiakastiedon
Compliance-
ratkaisuksista.

Oletko poliittisesti vaikutusvaltainen?

Rahanpesun estäminen vaatii myös selvittämään, onko asiakas ns. poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö (PEP) tai onko hän jollain kansainvälisellä pakotelistalla, joka mahdollisesti estää liikesuhteet tai ainakin vaatii erillistä päätöksentekoa. Tarkistukset on tehtävä myös siksi, että rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen liittyvät havainnot on raportoitava viranomaisille.

Poliittisen vaikutusvaltaisuuden määritelmä vaihtelee eri maissa. Suomessa esimerkiksi kunnan- tai kaupunginvaltuutettuja ei määritellä PEP-henkilöiksi, mutta presidentti, ministerit, kansanedustajat ja esimerkiksi korkeimman oikeuden jäsenet sellaisia ovat. Näiden lisäksi poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä ovat myös varsinaisten PEPien puoliset, perheenjäsenet ja yhtiökumppanit.

PEP- ja pakotelistatarkistukset on mahdollista tehdä kootusti esimerkiksi Asiakastiedon palvelun avulla. Se kokoaa yhteen yli 1 300 eri listan tiedot 130 maasta ja sen avulla pystytään myös dokumentoimaan tehdyt tarkistukset myöhempää seurantaa tai valvontaa varten.

Lisäksi esimerkiksi pankkien on varmistettava, onko asiakas ns. FATCA-sopimukseen piiriin kuuluva eli USA:ssa verovelvollinen.

Onko liiketoimintasi vastuullista?

Yhä tärkeämpää on myös tunnistaa asiakkaat, toimitusketjun osatekijät ja yhteistyökumppanit vastuullisuusnäkökulmasta. Kansainvälisin termein puhutaan ESG:stä, joka kattaa ympäristöön kohdistuvan (E), sosiaalisen (S) ja hallinnollisen (G) vastuullisuuden. Monet varsinkin pörssilistatut yritykset ovat viime vuosina kehittäneet ESG-raportointiaan paitsi oma-aloitteisesti myös ns. corporate governance -ohjeistusten kannustamina. Vuoden 2018 aikana raportointi on suurille yrityksille tulossa pakolliseksi, mutta myös pk-yritykset joutunevat jatkossa panostamaan ensisijaisesti vastuullisuusvaatimusten täyttämiseen raportointiin.

– Pienetkin yritykset joutuvat antamaan kuitenkin myymistään tuotteista ja palveluista sekä tekemään esimerkiksi tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä. Näiden velvoitteiden rikkominen kertoo, että yrityksen prosessit eivät ole mietittyjä ja toimivia. Rikkeistä on haittaa yrityk-

selle itselleen, mutta lisäksi ne kasvattavat heidän palveluitaan ostavien yritysten maineriskiä, pohtii kehityspäällikkö **Otto Olsson** Asiakastiedosta.

Mahdollisuutta esimerkiksi omien alihankkijoiden perusteelliseen vastuullisuusarviointiin ei aiemmin ole ollut, mutta nyt Suomen Asiakastieto Oy on lanseeraamassa palvelun, joka tarjoaa automaattisesti koostetun, vertailukelpoisen vastuullisuusraportin kaikista suomalaisista yrityksistä. Raportti huomioi mm. yrityksille määrätty seuraamusmaksut, oikeusistuimien tuomiot. Seuraamus- ja laiminlyöntimaksuja määrätään mm. tilaajavastuulain, kuitintarjoamis-

velvollisuuden ja jätelain laiminlyönnistä, Finanssivalvonnan toimesta ja esimerkiksi päästöoikeuksien ylityksestä.

– Yhdistämme tähän aineistoon mm. yrityksen taloustietoja, maksukäytöstietoja, yrityksen toimialaan liittyviä ilmapäästötietoja ja tietoja yrityksille myönnettyistä laatu-, työturvallisuus ja -ympäristösertifikaateista, Olsson kertoo.

– Liiketoiminnan vastuullisuuteen liittyy paitsi maineriski myös suora taloudellinen riski. On olemassa esimerkkejä siitä, että suuret korvausvaateet vaikkapa ympäristön turmelemisesta ovat johdaneet yrityksen konkurssiin, Otto Olsson huomioi. ■

YMPÄRISTÖRIKOS KAATOI AUTOKORJAAMON

Esimerkinä vastuullisuuden suorista taloudellisista vaikutuksista toimii helsinkiläinen autokorjaamo, joka meni konkurssiin vuonna 2015. Konkurssin taustalla oli yrityksen saama tuomio ympäristön törkeästä turmelemisesta ja yli 200 000 euron vahingonkorvaukset, jotka yritys tuomittiin maksamaan.

Rikoskanne pantiin vireille vuoden 2012 syksyllä. Tuomion yritys ja sen toimitusjohtaja-yrittäjä saivat marraskuussa 2013 autojen huoltotoiminnassa syntyneiden jätteöljyjen huolimattomasta varastoinnista, jonka seurauksena öljyä valui luontoon. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi yrityksen ja yrittäjän yhteisvastuullisesti maksamaan Helsingin kaupungille 280 000 euroa ja puhdistustöitä tehneelle yritykselle 75 000 euroa.

Verottaja ja eläkevakuutusyhtiö hakivat yritystä konkurssiin ensimmäisen kerran elokuussa vuonna 2014 ja uudelleen syyskuussa. Pian tämän jälkeen yritys hakeutui yrityssaneeraukseen, mutta liiketoimintaa ei kuitenkaan saatu kannattavaksi.

Tammikuussa 2015 Helsingin hovioikeus alensi korvaussummat, mutta ne olivat edelleen yhteensä yli 200 000 euroa, joka oli suhteessa yrityksen muutamien miljoonien eurojen liikevaihtoon erittäin suuri summa. Huhtikuussa 2015 saneeraus lakkasi ja yritys asetettiin konkurssiin, joka kuitenkin raukesi 2016 heinäkuussa varojen puutteeseen.

Kuva ei liity tapaukseen.

Lähde: Suomen Asiakastieto Oy, Helsingin käräjäoikeus ja Helsingin hovioikeus.